

Factsheet uitstoot en gezondheid algemeen

Dit overzicht gaat in op de volgende onderwerpen:

1. metingen van de uitstoot van Tata Steel
2. onderzoek naar de luchtkwaliteit in de regio
3. onderzoek naar de relatie tussen uitstoot van Tata Steel en gezondheid
4. de uitstoot van stikstofoxide door windverhitters
5. geurhinder en maatregelen om deze te voorkomen

1. Uitstoot door Tata Steel wordt gemeten

Als staalfabrikant stoot Tata Steel stoffen uit in de lucht. Deze zijn van invloed op de luchtkwaliteit. Daarom wordt de luchtkwaliteit gemeten in het meetnet IJmond. De uitkomsten worden jaarlijks gerapporteerd en zijn openbaar. Belangstellenden kunnen de data online bekijken op www.luchtmeetnet.nl. Tata Steel meldt alle afwijkende milieusituaties aan de overheid.

Wat wordt er gemeten?

De stoffen in de lucht die gemeten worden zijn: NO, NO₂, CO, H₂S (zwavelgeur), SO₂, PM₁₀-stof, PM_{2,5}-stof en roet. Bovendien wordt het PM₁₀-stof geanalyseerd op benzo[a]pyreen, arseen en de metalen nikkel, cadmium en lood. Langjarige metingen geven steeds het beeld te zien dat de luchtkwaliteit rondom Tata voldoet aan de Europese wettelijk grenswaarden.

Rapporten: luchtkwaliteit verbetert licht

Uit de jaarlijkse rapporten over de luchtkwaliteit komt naar voren dat deze licht verbetert. Voor heel Nederland geldt dat sinds 2012 de luchtverontreiniging door fijnstof licht is verminderd. Dit beeld geldt ook voor de regio Kennemerland. Uit het laatste rapport over het jaar 2017 komt naar voren dat over de periode 2009-2017 op alle meetlocaties een afname van alle gemeten stoffen te zien valt, met uitzondering van H₂S. Ten opzichte van 2016 geven de gemeten concentraties een wisselend beeld; soms zijn de gemeten concentraties op bepaalde locaties gestegen, soms gedaald. Hoe dan ook voldoen alle meetresultaten over 2017 aan de wettelijke grenswaarden.

Tata Steel meet zelf continu

Tata Steel meet zelf continu de productieprocessen en uitstoot, zowel op het terrein van het bedrijf als in de omgeving. Tata Steel gebruikt hiervoor geavanceerde meetapparatuur en levert de meetgegevens steeds aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Die beoordeelt of Tata Steel voldoet aan de vergunningen en aan wet- en regelgeving. Naast de uitstoot meet Tata Steel op het eigen terrein ook of en waar PM₁₀-stof verwaait. Dit gebeurt met zogenaamde airboxen. Laten de

metingen verhoogde waarden zien, dan worden de veroorzakers gewaarschuwd om in te grijpen.

2. Fijnstof van invloed op gezondheid

Uit internationaal en nationaal onderzoek - uitgevoerd door respectievelijk de WHO en het RIVM - blijkt dat fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) van invloed is op de gezondheid. Effecten op de gezondheid zijn er name als iemand langdurig (jaren) aan fijnstof wordt blootgesteld, maar ook kort durende verhoogde concentraties fijnstof kunnen tot gezondheidsklachten leiden. Dat komt vooral door het inhaleren van fijne stofdeeltjes. Stofdeeltjes groter dan 10 micrometer worden bij inhaleren opgevangen door de neushaartjes of in het slijm en dan doorgeslikt. Zulk grof stof komt niet in de luchtwegen terecht, maar kan wel hinder veroorzaken. Zichtbaar stof zoals grafiet is grof stof: groter dan PM₁₀.

3. Onderzoek emissies Corus/Tata Steel en gezondheid

In twee onderzoeken is de afgelopen jaren onderzocht of de uitstoot van Corus/Tata Steel invloed heeft op de gezondheid in de omgeving.

Wonen in de IJmond, ongezond? Onderzoek naar de uitstoot van Corus (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven, september 2009)

In dit rapport is de vraag gesteld of longkanker wel of niet aan het toenmalige Corus kan worden toegeschreven. Het rapport concludeert dat in bepaalde gebieden in de IJmond longkanker vaker voorkomt dan gemiddeld, maar dat het niet mogelijk is om deze zonder meer aan de uitstoot van Corus toe te schrijven. Bovendien wordt bij onderzoek naar het verband met longkanker vooral gekeken naar de uitstoot in het verleden, omdat longkanker zich pas na verloop van zo'n 20 jaar voordoet. Daar komt bij dat er veel onzekerheden zijn, bijvoorbeeld over rookgedrag in het verleden.

Gezondheidsmonitor IJmond

(GGD Kennemerland en RIVM, maart 2018)

Het rapport van de GGD constateert dat er aanwijzingen zijn dat in Beverwijk-Oost, Heemskerk en Santpoort-Noord de luchtwegaandoening COPD en hart- en vaatziekten meer voorkomen dan gemiddeld. In het gebied met de hoogste concentratie fijnstof (IJmuiden, Velsen-Noord en -Zuid, Driehuis, Beverwijk-West en Wijk aan Zee) komt suikerziekte juist vaker voor.

Het RIVM-onderzoek levert aanwijzingen dat er een samenhang is tussen de bijdrage van de metaalindustrie aan de fijnstofconcentraties en medicijngebruik voor deze ziektes, maar zegt erbij dat het aannemelijk is dat de grootte van deze samenhang wordt overschat. Dit omdat het RIVM-onderzoek geen rekening houdt met andere relevante factoren, zoals overgewicht en rookgewoonten.

4. Uitstoot stikstofoxide door windverhitters

Recent kwam in de publiciteit dat de Inspectie Leefomgeving en Transport beroep heeft ingesteld tegen de vergunning voor de windverhitters bij Hoogoven 7 van Tata Steel. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft in de vergunning voor Hoogoven 7 een maximale grenswaarde vastgesteld van 140 milligram uitstoot stikstofoxide (NO_x) per kubieke meter lucht die de hoogoven uitstoot.

Dat is hoger dan de Europese richtlijn van 100 milligram. De wet staat het echter toe om in bepaalde gevallen af te wijken van de Europese regels. De Omgevingsdienst heeft dat in het geval van Hoogoven 7 gedaan. De gemeten waarden in de buitenlucht voor NO_x in de IJmond liggen ruimschoots onder de wettelijke Europese grenswaarden

voor de luchtkwaliteit. Europa staat 40 microgram per kubieke meter buitenlucht toe; in 2017 waren de waarden in IJmuiden 26,6 microgram en in Wijk aan Zee 19,2 microgram. De Omgevingsdienst heeft bovendien rekening gehouden met de technische kenmerken van Hoogoven 7, en met het feit dat er geen aantoonbaar effectieve technologie beschikbaar is om de uitstoot van NOx bij windverhitters kosteneffectief te verlagen.

5. Geurhinder: oorzaak en maatregelen

Een belangrijk onderdeel in het proces van staalfabricage is de kookgasfabriek. Geurhinder ontstaat door ruw kooksofengas dat vrijkomt als het garingsproces van kooks in de fabriek (nog) niet volledig is voltooid. De zwavelachtige geur van H₂S (rotte eieren) kan geurhinder in de omgeving veroorzaken.

De meeste recente geurklachten gaan over Kookgasfabriek 2 (KGF 2). Tata Steel neemt een aantal maatregelen om geurhinder te beperken:

- optimaliseren van het vullen van de kookskamers in KGF 2
- verlengen van de gaartijd van de kooks in KGF 2
- optimaliseren van de branders

Deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat de kooks beter garen en dat er minder kookgas in de lucht terecht komt, zodat de geurhinder in de omgeving afneemt.